

TORONTÁL

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek,
Zapolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések
és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybcskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 4. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kon
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egy szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, január 7.

Iparfejlesztés, iparpártolás.

— január 7.

A kormány a napokban kimerítő jelentésben számolt be iparfejlesztő tevékenységéről. A hosszú jelentésből mindössze annyi érdekel bennünket, hogy a kereskedelemügyi kormány tizenhét új gyár létesítését tette lehetővé az 1909. esztendőben. Így röviden elég kellemesen hat ez a tény, de ha mélyebben belepillantunk az állami iparpártolás rejtekeibe, más kép tárul elénk, másként fest az állami iparpártolási mérleg.

Tizenhét új gyár létesült körülbelül hat millió korona befektetéssel. És hány gyár jutott ugyancsak az 1909. év folyamán a tönk szélére? Hány gyár szüntette be teljesen az üzemét? Erről hallgat a krónika. És jól teszi, hogy hallgat, mert ezt nem jó szellőztetni. Ebből megállapíthatjuk, hogy mennyit ér az állami iparfejlesztés, hogy milyen gyöngye alapokon nyugszik a magyar gyáripár. Végig kell lapoznunk a lefolyt év történetén. Szomorú, fekete lapok ötlenek szemünkbe, a melyekből kiabál az elfojtott panasz, a keserűség.

Az állam, az állam — panaszzalják a gyárosok. Amit az egyik kezével megad, a másikkal elveszi. Minduntalan ráteszi a kést a magyar gyáros torkára. Lehetetlen adóterhekkkel sújtja. Azokért a jelentéktelen kedvezményekért lehetlenségeket kíván és szerencsés az a gyáros, aki nem szorul az állami támogatásra.

Itt, ebben a hazában az osztrák az ur. Az osztrák iparos olcsóbban szállíthat, tehát olcsóbban is adhatja a termékeit. A magyar közönség pedig előszeretettel vásárolja az idegen portekát. Hiába tartanak előadást Elek Pálné meg mások, a magyar nők, a tehetősebbek mégis bécsi, párisi és londoni szalónokban rendelik meg toalettjeiket. Hiába nyomatják ki Elek Pálné beszédét husz vagy hány ezer példányban, hiába való minden. Szerencsétlen ország ez a Magyarország.

Igy keseregnek azok, akik a magyar ipar fejlődésében, a magyariparcikkék térhódításában nem biznak. És sok igazság van ezekben a kifakadásokban. A tulipánmozgalom alatt a sovén magyar nemzet többet importált Angliából, mint más esztendőben. Az idegen piacokon nem boldogul, mert boldogulásának nincs meg a komoly alapja. A Balkán volna a legalkalmasabb kiviteli piac. S ezen a piacon a bojkott, szerződésen kívül állapotok és hasonló bajok teszik lehetetlenné a magyar termékek térhódítását. Angliából, Dél-től kiszorul a magyar liszt, a dalmát vasut kiépítésével megcsináljuk Ausztriának a közvetlen vasuti összeköttetést Dalmáciával. Talán a magyar termékek térhódítása érdekében? Dehogy. Dalmáciából, a magyar szent korona tartozékából is lassanként kiszorulunk. Ez a magyar terjeszkedési, a magyar kiviteli politika...

Évtizedek telnek, amíg egy ipari törvénytervezet tető alá jut. Vajudik az új ipartörvény, az új bányatörvény és ezért nem fejlődhetik a magyar ipar. Az érdekeltségek hiába feliratoznak, mégis csak az történik, amit a fórumon levők akarnak. Emelik a vasuti tarifákat országsszerte, hogy a magyar királyi államvasutak jövedelmezősége fokoztassék és a magyar ipari

termékek versenyképessége csökkenjék. Persze ez is ipari érdek. Hiszen fejleszteni kell a Máv-ot, amely mai formájában nem tudja zavartalanul a forgalmat lebonyolítani. A magyar viziutak kiépítése pedig vajudik. Vasúthálózatunk egységesítése késik. Az érdekeltek hiába xérnek, könyörögnek. Nincs pénz. Erre meg arra a célra nincsen, mert az állami háztartás mérlege kedvezőtlenül alakul s ha igazságos, becsületes mérleg akar majd a pénzügyminiszter fölláztatni, kétszázmillió deficiten alul nem adhatja.

Egy kis rázkódtatás és összedől a gyöngye kártyavár. A magyar ipar alapjai nagyon gyöngék. Ötletszerűség és tervszerűtlenség nyilvánul meg minden vonalon. De azért hangos az ország a jel-szavaktól. 1917 — így meg amugy. Akkor majd lesz nagy magyar ipar, lesz gazdasági fejlődés. És közeledünk az 1917-hez, az önálló vámterület proklamált időpontjához. Mindössze hét esztendő választ el tőle. És még mindig nem láttunk hozzá az alapvető munkához. Még mindig nem gondolunk az előkészületekre, nyilván azért, hogy azután okunk legyen ettől a terminustól eltekinteni. Mert hogy olyan időben, aminőt ma élünk, nem lehet rázkódtatás nélkül az önálló vámterület megcsinálni, az minden kétségen felül álló dolog.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védői hölgyek részére minden nap délután 2 óráig. A kádfürdő reggel 6-tól este 7-ig nyitva marad. Szombaton délután deákok számára a medencefürdő nyitva. (903)

A Torontóvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkásgimnáziumának január havi előadásai a következő napokon lesznek:
Január 11: 8—9-ig Művelődéstört. 9—10-ig Gazd. földrajz.
Január 13: 8—9-ig Fizika. 9—10-ig Elektrotechnika.
Január 18: 8—9-ig Fizika. 9—10-ig Művelődéstörténet.
Január 20: 8—9-ig Magyar irodalom. 9—10-ig Elektrotech.
Január 25: 8—9-ig Fizika. 9—10-ig Gazdasági földrajz.

A Torontóvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

Január 10. Köz. biz. ülése.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybcskerei meteorológiai állomás időjárás-jelentése)

Január 7.

Barométer emelk., d. u. 1 ó. 38 perckor: 764 mm.
Hőmérséklet: maximum 0,5 C., minimum —3,1 C. Csapadék: —. Felhőzet: —. Szélirány és erősség: NW. 5.
Jóslat a következő 24 órára: Hűvösebb keleten. Elvételre csapadék.

A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül. Maximum és minimum este 8 ó. 38 p.-tól másnap este 8 ó. 38 p.-ig; csapadék reggeli 6 ó. 38 p.-tól másnap reggel 6 ó. 38 p.-ig; felhőzet: Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = réteges felhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = bányafelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

— Személyi hir. Jankó Ágoston alispán több napi tavoliet után ma visszaérkezett Nagybecskerekre.

— Görög keletiek karácsonya. Gör. kel. szerb polgártársaink ma ünnepezték meg karácsony első napját, mely alkalommal délelőtt fél 10 órakor egy a belvárosi, valamint a Váralja-utca-ban levő gör. kel. templomokban fényes ünnepi istentiszteletet tartottak, melyen a hívők nagy számmal vettek részt. Holnap, karácsony második napján szintén délelőtt fél 10 órakor lesznek az ünnepi istentiszteletek, míg vasárnap, Szent István napján reggel 9 órakor a gör. kel. temetőben levő kápolnában tartanak misét.

— Vizkereszt. A róm. kath. egyház tegnap ünnepelte meg a szokásos ceremóniákkal vizkereszt napját s ez alkalommal a nagybecskerei róm. kath. plébánia-templomban a fél 8 és fél 9 órai csendes misék után délelőtt 10 órakor ünnepélyes nagymise volt, melyet Magyary Pál pápai kamarás apát celebrált fényes papi segédlettel. Mint ünnepnapokon általában, úgy a templom tegnap is a szorongásig megtelt nagyszámú ájtatos közönséggel.

— Eljegyzés. W a m b a c h Jakab nagybecskerei pénzügyi számtiszt eljegyezte Homá Kálmán tekintélyes nagybecskerei iparos kedves és szeretetreméltó leányát, Mariskát.

— Kitüntetett nagybecskerei kereskedelmi alkalmazottak. Szép ünnepség folyt le tegnap délelőtt Nagybecskereken, a város polgármesteri hivatalában. Tegnap délelőtt 11 órakor adtak ugyanis át ünnepélyesen a kereskedelmi miniszter által kitüntetett nagybecskerei kereskedelmi és ipari alkalmazottaknak az elismerő oklevelet és a pénzjutalmat. Elismerő oklevelet kapott N i k e i István, Pleitz Fer. Pál cég főkönyvelője és Gasparovits Lajos, a Daun Gyula cég alkalmazottja, míg Plón Gyula, az Eckstein cég és Lung Péter, a Grünbaum cég alkalmazottját a kereskedelmi miniszter oklevéllel és 100—100 korona pénzjutalommal tüntette ki. A jutalmak átadásánál az ipartestületen kívül képviselői voltak az egyes cégek s a kitüntetettek kollégái is. A kitüntetéseket a kereskedelmi miniszter megbízásából Weisz Izidor nagykereskedő, a temesvári kereskedelmi és iparkamara tagja adta át a kitüntetetteknek, hatásos beszédet intézve hozzájuk, melyben további munkára serkentette őket s azt a kívánását fejezte ki, hogy a hosszú évi munkájukért járó kitüntetésnek még sokáig örülhessenek. Végül a kitüntetettek cégeinek nevében éltette Vest lovag udvari tanácsost, a temesvári kereskedelmi és iparkamara elnökét. Ezután a kitüntetett alkalmazottak főnökei nevében Eckstein János köszönetet mondott a kitüntetésekért, majd Strosz Béla városi főjegyző az iparhatóság nevében üdvözölte a kitüntetetteket, követendő példának állítván őket a fiatalabb kereskedelmi és ipari alkalmazottak elé s szintén kívánja, hogy a kitüntetést sokáig élvezhessék. Végezetül még Weisz Izidor mondott köszönetet Strosz főjegyzőnek lelkes beszédjéért s ezzel a szép ünnepség a kitüntetettek eljenzésével véget ért.

— Utóállítás. A nagybecskerei Rezső-laktanyában tegnapelőtt tartották meg a január havi utóállítást, melyen a polgári hatóságot Farkas Vince képviselte. A honvédség részéről Neuschl Ferenc ezredes és Bodó János hadnagy, a közös hadsereg részéről pedig Pókay József alezredes és Geschek János főhadnagy vettek részt az utóállításán. Polgári orvos volt dr. Nónay Pál központi járásorvos, katonatorvosok pedig dr. Balás és dr. Misera ezredorvosok. Az utóállítás 10 állításköteles közül 3-at találtak a szolgálatra alkalmasnak.

— A zombolyai kulturstély. A torontói közművelődési egyesület idei első kulturstélye tegnap folyt le Zombolyán. A kiváló színvonalú szép irodalmi és művészeti estére nagy számu közönség gyűlt össze s megjelent rajt Zombolya egész előkelősége, azonkívül a környékről is számosan eljöttek az estélyre. Nagybecskerekről szintén többen átrándultak Zombolyára dr. Vinczehidy Ernő m. főjegyző, a kulturális egyesület igazgatójának vezetése alatt, akiket Fóris József főszolgabíró fogadott. Este hat órakor Fóris József főszolgabíró vendégszerető hazánál fényes ebéd volt, amelyen részt vettek az összes vendégek, szereplők és Zombolya előkelőségei. Az ebédén Fóris Józsefné a háziasszonyi tisztet nagy kedvességgel és szeretetreméltósággal látta el. Az estély maga este 9 órakor kezdődött dr. Vinczehidy Ernő szép megnyitójával, amelyben méltatta azt a lelkes

kulturális munkásságot, amely mostanában Zombolyán folyik. Utána dr. Kalcsok Leo, a nagybecskereki főgimn. kitűnő tanára tartott magasszintű előadást Spanyolországról, a melyet a közönség élénk tetszéssel kísért s lelkesen megtapsolt. Ezután Ferenczy Viktorné urnő igazán művészi stílusú énekszáma következett. Gounod „Szerenád“-ját énekelte nagyon szépen s olyan hatással, hogy még ráadás is kellett énekelnie. Ferenczynét a „Szerenád“-nál Reichrath Antalné urnő harmoniumon, Franzen Miklós hegedűn, Kárpáthy János fuvolán, Wild Hugó csellon s Linster József zongorán kísérte teljes precizitással. A műsor harmadik pontja Sz. Szigethy Vilmosnak, a jeles írónak fölolvasása volt. Szigethy két finom kis novelláját és három bájos versét olvasta föl nagy hatás mellett. Őt Hemmert Ilonka k. a. követte, aki Eötvös József „Vár és kunyhó“ című melodramáját adta elő ifj. Linster József zongorakíséretével, élénk tetszés közben. Végül Haydn „Trio“-ját játszották Franzen Miklós hegedűn, Wild Hugó csellon s Linster József zongorán igen szabatosan és szintén nagy tetszés mellett. Az estély befejeztével a fiatalság táncra perdült s hajnalig folyt a tánc a legkitűnőbb hangulatban. Az estély szép sikeréért az elismerés Főris József főszolgabíró és Körmeny József gyógyszerész, a zombolyai József-kör elnökét illeti, a kik a rendezéssel együtt lelkes buzgalommal munkálkodtak az estély érdekében.

Dr. Kardos Samu beszámolója. Dr. Kardos Samu, a bégaszentgyörgyi kerület országgyűlési képviselője e hó 5-én, szerdán délelőtt megjelent a választókerületéhez tartozó Zsigmondfalva községben, ahol beszámolót tartott. Dr. Kardos beszámolójában kifejtette a parlament legutóbbi alkotásait, majd áttérve a politikai válság tárgyára, megmagyarázta választóinak a válság kiűrésének okait, fejtegette a függetlenségi párt küzdelmét és a párt kettészakadásának történetét. Ezzel kapcsolatban foglalkozott a párt bankküzdelmével és megokolta állásfoglalását. Végül a választók ragaszkodásukról és bizalmukról biztosították őt.

A filharmonikusok választmányi ülése. A nagybecskereki filharmoniai-egyesület választmánya tegnap délután 3 órakor dr. Steinbach Béla elnöklésével ülést tartott, amelyen a választmányi tagok szép számmal vettek részt. Az ülésen beszámoltak a szilveszter-esti mulatságról, melynek tiszta jövedelme 283 korona és 10 fillér volt, majd a választmány egyhangúlag elhatározta, hogy a filharmonikusok folyó hó 16-án este a városi színházban fél helyárák mellett újból előfognak adni a „Granadai éjjelszállás“ című két felvonásos operát, a szilveszteri szereposztással.

Munkáskultúrestély. A nagybecskereki munkásság körében most egyre élénkebb szellemi és kulturális élet kezd kifejlődni. Csak a legutóbb a nyomdászok szakegyesülete szervezett tudományos és ismeretterjesztő előadást, most pedig az ösztönkösség nagyszabású kultúrestélyre készül. Az estélyen nagyjából munkásokból álló előadók fognak szerepelni magasabb színvonalú előadásokkal, válogatott modern versekkel, zeneszámokkal stb. Az estély, melyre már teljes erővel megindultak az előkészületek, február 5-én lesz a Pestszálloda összes helyiségeiben. A műsor részletes összeállításán most dolgozik a rendezőség.

Önálló jegyzőség Zsigmondfalván. Zsigmondfalva község képviselőtestülete szerdán délelőtt gyűlést tartott, amelyen egyhangúlag elhatározta, hogy a lazarföldi körjegyzőségtől elvalik s önálló jegyzőséget létesít.

Nagybecskerek város egészsége. Dr. Weiterschan József városi ügyvezető orvos most nyújtotta be Nagybecskerek városának december havi egészségügyi jelentését, amely szerint az elmúlt hónapban 57 születéssel szemben 81 haláleset fordult elő. A hét éven alól elhaltak száma 32, a hét éven felülieké 49. Az egyes halálokok a következők: Vörhenyben meghalt 2, difteritiszben 2, hagymázban 2, gyermekhasmenésben 5, tüdővészben 9, veleszületett gyengeségben 5, gutaütésben 2, szervszívban 7, tüdőgyulladásban 8, rákbetegségben 4, egyéb természetes halálokok következtében 34. Erőszakos haláleset az elmúlt hónapban 1 esetben fordult elő. Ami a város általános közegészségügyi viszonyait illeti, december hónapban rosszabbodás mutatkozik, amennyiben a halálesetek száma jóval túlhaladja a születéseket, az általános megbetegedések száma is nagyobb volt, a ragályos betegségek pedig sűrűbben léptek fel. Tüdővészben 9 ember halt meg. Trachomára 185 embert vizsgáltak meg s ezek közül 3

trachomás volt. Rendőrorvosilag 3 megvizsgált közül 1-et a kórházba kellett szállítani. Az országos betegápolási alap terhére 152 szegénysorsú részeseült orvosi ellátásban. A megyei kórházban felvettek 346 beteget, elbocsátottak pedig 308-at. Ugyanott meghalt 6 helybeli és 11 idegen. A városi menedékházban ellátásban volt 34 férfi és 20 nő, az árvaházban pedig 22 gyermek volt elhelyezve. Heveny és idült ragályos betegségek lefolyása után 28 gőz és 15 formalin fecskendezéssel egybekötött lakáztisztítást végeztek. Az élelmiszerek piacán tapasztalt kisebb kihágásokról jelentést tettek a város elsőfokú egészségügyi hatóságának.

Köszönet. A helybeli r. k. árvaháznak dr. Steiner Gyula 10 kor., dr. Magyar Károly 5 kor., Jakoby Gábor 3 kor. és Grasznek Emil 1 koronát adományoztak. A nemesszívű adományozóknak e helyütt mond hálás köszönetet az árvaház-egylet elnöksége.

A nagybecskereki cukorgyár. A Nagybecskereken létesítendő cukorgyár érdekében január 16-án délelőtt 10 órakor értekezlet lesz a vármegyeház alispáni kistermében. Az értekezleten az érdeklődő kisczadák is szívesen látják.

Állami ménék szétosztása. A vármegye alispánja közli, hogy a földművelési miniszter rendelete alapján a verseczi állami ménentelepen elhelyezett ménéket január 15-én osztják szét az egyes fedeztetési állomások részére.

Uj magyar lap a Délvidéken. Január elsejével Fehértéplomban új magyar lap indult meg „Fehértéplom és Vidéke“ címmel. A hetenkint megjelenő közművelődési és társadalmi lap felelős szerkesztője Hegyi József.

Általános börmunkásgyűlés. A nagybecskereki börmunkások január 9-én, vasárnap délután 3 órakor általános gyűlést tartanak a Feketics-féle vendéglőben. A gyűlés napirendje: 1. A cipész-munkások helyzete. 2. A politikai helyzet.

Temesvárott nem adnak ujoncot. Temesvárról jelentik: A temesvári állandó sorozóbizottság elé szerdán Temesvármegyéből 15 reklámoló hadköteles férfi rokonait és 4 hadkötelest vezetett megvizsgálás végett. A sorozóbizottság elnöke, Kovácsics Gyula csupán a reklámoló férfi rokonait vizsgálta meg keresetképességükre nézve; az ex-lexe való tekintettel az elővezetett hadköteleseket nem állította mértek alá és azokat hazaküldte.

Öngyilkosság az anya jelenlétében. Megrázó öngyilkosság történt a napokban Keglevich-házban. Hétfőn, január 3-án ugyanis Frank Miklós 24 éves ottani borbélysegéd, a szobában tartózkodó édes anyja jelenlétében — ha-antékon lötte magát és nyomban meghalt. Az öngyilkos fiatalember két levelet hagyott hátra, egyet az anyjának, egyet a község előjáróságának címezve, a levelek kusza és értelmetlen sorából azonban nem lehet az öngyilkosság okát megállapítani.

Rejtélyes öngyilkosság. A szegedi honvédkasármányában e hó 4-én reggel öngyilkos lett Arnovlyevits Száva nagyikikindai származású joghallgató, ki mint önkéntes szolgált az őstökik honvédezetben. Szolgálati fegyverével lötte magát agyon, a lövés szívtörtést okozta. Tettének oka szerelmi csalódás, melynek részleteit azonban rejtély borítja. A szerencsétlen ifjú egyik hátrahagyott levelében ezt írja: „Egy női teremtés, ki drága pénzért árulta nekem szerelmét, most az életem oltja ki, mert szívem oda nem adtam“. Hagyott hátra levelet atyjának, Arnovlyevits Szvetozár nagyikikindai kereskedőnek is, kit az öngyilkosság után táviratilag hívtak Szegedre. — Az öngyilkos fiatalembert szelid és szimpatikus modorraért széles körökben szerették Kikindán, tragikus halála őszinte és mély részvételt keltett mindenfelé.

A vérszegénységet,

EZT AZ ALATTOMOS BETEGSÉGET meg kell szüntetni a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIO-val, mielőtt túlságosan elharapódnék.

Az arc megpirosodik,

megtelik és az életkedv visszatér mindazok meglepetésére, akik először használják a

SCOTT-féle EMULSIO t.

Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izletessé és emészthetővé tett legtisztább alkatrészek, melyek a vérszegénységnek útját állják, képezik a

852(12)—74

SCOTT-féle EMULSIO

világszerte ismert sikerének titkát.

A SCOTT-féle EMULSIO a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fill.

Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét (a halászt) kérjük figyelmeztetni

Mulatság.

Farsangi naptár.

Január 8. A jótékony nőegylet estélye.
Január 15. Izr. nőegylet táncestélye.
Február 5. Munkáskultúrestély.

*. Tüzlőtő bál. Az idei farsangi mulatságokat a nagybecskereki önkéntes tüzlőtő-egylet tegnapi bálja nyitotta meg, melyet a kaszinóban tartottak. Már itt, e sorok legelején örömmel konstatáljuk, hogy a tüzlőtő mulatsága az idén igen jól sikerült, amennyiben városunk vezető köreiből is számosan jelentek meg a mulatságon s jelenlétükkel nagyban emelték az est fényét. Így dr. Perisics Zoltán polgármesteren, a tüzlőtő-egylet elnökén kívül ott volt Strosz Béla, vár. főjegyző, a torontálmezei tüzlőtő-szövetség titkara, a honvédség és a közös hadsereg tisztikara, továbbá a tüzlőtőség vezetői közül még Palzmann Aladár és Szávits Sándor járási tűzfelügyelők és számos más notabilitás. A táncmulatság este 8 óra után kezdődött meg a kaszinó izlésesen feldisznított nagytérképében s a vendégsereg között csakhamar fesztelen, kedélyes hangulat keletkezett, mely a szünóra után még csak fokozódott s így nem csoda, ha még a hajnali órákban is folyt a tánc. A sikerhez természetesen nagyban hozzájárult a rendezőség is, mely azon faradozott, hogy az estély minél fesztelenebb, minél kedélyesebb legyen. A jelenvolt hölgyekről a rendezőségnek a következő névsort sikerült összeállítania:

Asszonyok: Dániel Adámné, Gombár Zsigmondné, Glauz Gyuláné, Graszl Ferencné, Jára Józsefné, Kollarich Gáborné, Klazski Domokosné, Karácsosy Mihályné, dr. Mihálovich Ödönné, Maurer Gyuláné, dr. Magyar Károlyné, Marton Andorné, Machalek Jánosné, Mattavoszkay Andrásné, Nagy Lászlóné, dr. Perisics Zoltánné, Paulicsek Ferencné, Payer Ferencné, Schäffer Mihályné, Szücs Miklósné, Schieber Mihályné, Stagelschmidt Józsefné, Tolvaj Józsefné, Wattay-Pelbart Endréné, Wadler Nandorné (Csene), Wittmano Viktorné és Weiterschan Peterné.

Leányok: Bakálovich Dóra, Battváni Erzsébet, Becker Teréz, Glauz Mariska, Hartig Éva, Hartig Mariska, Kneip Katica, Marton Gizike, Mattavoszkay Ilonka, Mikai Róza, Ozsvári Juliska, Payer Katica, Tóth Mariska, Schäffer Mariska, Wadler Baba (Csene), Weiterschan Katica, Wittmann Katica és Wester Erzsébet.

*. Az izraelita nőegylet táncestélye. Az idei farsang egyik sikerültnek és fényesnek ígérkező mulatsága lesz a nagybecskereki izraelita nőegylet táncestélye, mely folyó hó 15-én lesz a kaszinó termeiben. A mulatság, melynek tiszta jövedelmét az egyesület saját pénztára javára fordítja, este 9 órakor kezdődik. A belépőjegyek ára személyenként 2 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hirteligen nyugtáznak. Külön meghívókat nem bocsát szét a rendezőség.

*. A verseczi vörös-kereszt virág-estélye. A magyar szent korona országai „Vörös-kereszt“ egylete Versecz városi választmánya saját pénztára javára a Glückmann-féle szálloda vigadó termében január hó 15-én zártkörű virág-estélyt rendez. A rendezőség élén dr. Nehrebeczky György főispán, dr. Rezucha István polgármester és Reissner Hugó m. kir. honvédeztársaság állanak mint elnökök. Belépő jegyek személyenként 3 kor., családijegy (3 személyre) 7 kor. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és nyilvánosan nyugtáznak.

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, január 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Lukács László kabinet-alakítási munkája befejezettnek tekinthető. Lukács ugyanis a mai nappal körülbelül megalakította kabinetjét s a miniszteri listával holnap Bécsbe utazik s azt előterjeszti a királynak. Amíg azonban a kormányalakításra nézve a helyzet tisztában volna, az új kormány parlamenti helyzete nagyon zavarosnak mutatkozik, mert az indeminálás kérdésében igen kétséges Lukács többsége a parlamentben.

A válság mai eseményeiről szóló jelentéseink a következők:

A Lukács-kormány.

Budapest, január 7. (A „Torontál“ ered. táv.) Lukács László forrásból jelentik, hogy Lukács László kabinet-alakítási munkáját már befejezte. A jelentés szerint a kabinet csonka lesz s a következőképpen alakul meg:

Lukács László miniszterelnök, pénzügy és a király személye körüli miniszter. Jakabffy Imre volt belügyi államtitkár belügy- és vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Serényi Béla gróf kereskedelem és földművelésügyi miniszter.

Vavrik Béla kuriai tanácselnök igazságügyminiszter.

Hazay Samu vezérőrnagy honvédelmi miniszter.

A horvát miniszteri tárca betöltése még nincs eldöntve vagy Josipovics Imre marad, vagy Cseh Ervin lesz a miniszter. Ez a mai nap folyamán dől el. A többi miniszteri tárcákban még esetleg az a változás állhat be, hogy Szapáry Frigyes gróf elvállalja a király személye körüli tárcát.

Egy bécsi jelentés szerint a politikai államtitkári állásokat Lukács egyelőre nem tölti be.

Lukács László a királynál.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Lukács László, a kabinetalkitással megbízott miniszterelnök holnap Bécsbe utazik s vasárnap kihallgatáson jelenik meg a királynál, a kinek a jóváhagyásra bemutatja a miniszteri listát. Ha a király a miniszteri listához hozzájárul, akkor a hivatalos lap keddi számában megjelenik a Wekerle-kormány felmentése és a Lukács-kormány ki-nevezése.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Jól értesült forrásból jelentik, hogy a képviselőház szerdán ülést tart, amelyen a Lukács-kormány bemutatkozik a parlamentnek. Ugyanaznap tart ülést a főrendiház is, ahol a Lukács-kormány szintén bemutatkozik. Hétfőn és kedden az összes politikai pártok értelet tartanak, ezt megelőzőleg pedig a pártok intéző-bizottságai értekeznek, hogy elkészítsék a pártértekezletek elé terjesztendő határozati javaslatokat.

A főrendiház elnöksége.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszéltek, Lukács László a főrendiház elnökségét felajánlotta Csáky Albin grófnak, miután Desseffy Aurél gróf lemond az elnökségről.

Tisza és Lukács

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Serényi Béla gróf egy újságíróval beszélgetve kijelentette, hogy tegnap Csáky Albin grófnál találkozott Tisza és Lukács, akik konstatálták, hogy teljes az egyetértés köztük. Tisza a politikában passzív várakozó állást foglal el, nemcsak hogy nem tesz semmit a Lukács vállalkozása ellen, hanem a legjobb sikereket kívánja neki, csak azt óhajtáná, hogy a mostani parlamenti többségből tudná az új alakulást meg-csinálni.

A horvát báni méltóság.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rauch Pál báró horvát bán ma Budapestre érkezett s előbb Wekerle Sándorral, majd Lukács Lászlóval tárgyalt. Egyes hírek szerint Rauch a horvát miniszteri tárca betöltése dolgában tárgyalt volna Lukácssal, egy félhivatalos színezetű jelentés azonban azt mondja, hogy Lukács nem tartja meg Rauchot s a lemondása dolgában tárgyalt vele. E jelentés szerint a bán holnap délután 5 órakor Bécsbe utazik és benyújtja lemondását a királynak.

A bosnyák alkotmány.

Budapest, jan. 7. (A „Torontál” eredeti táv.) Bécsi jelentések szerint a Lukács-kormány első és legsürgősebb feladatai közé fog tartozni, hogy a kabinet hozzájáruljon a boszniai alkotmányhoz és választói törvényhez, a melyet az osztrák

kormány már hónapokkal ezelőtt elfogadott. A Wekerle-kormány elvben szintén hozzájárult volt már a bosnyák alkotmánytervezetthez, formailag azonban nem, mert a Wekerle-kormány némely tagja azon a véleményen volt, hogy a kabinet mint lemondott kormány nem adhatja meg hozzájárulását ilyen, a folyó ügyek keretén kívül eső nagyfontosságú kérdéshez. Mihelyt azonban a Lukács-kormány hozzájárul a bosnyák alkotmánytervezetthez és választói törvényhez, az osztrák kormány azokat szentesítés végett ő felsége elé fogja terjeszteni, közvetlenül ezután pedig proklamálni fogják a bosnyák alkotmányt.

A balkán-szövetség.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a „Dnevni Nest” jelentése szerint a bulgár és szerb kormányok között tárgyalások indultak meg egy Belgrádban megtartandó balkán-konferencia tárgyában. A konferenciát állítólag azért akarják Belgrádban megtartani, hogy elkerüljék azt a látszatot, mintha a jövődö balkán-szövetség teljesen bulgár hegemonia alatt állana. Miután a balkán-szövetségre vonatkozó hivatalos tárgyalások Törökországgal meg nem indultak meg, a jelentés szerint korai volna még állítani azt, hogy Törökország egyáltalában nem óhajt belépni a szövetségbe.

Határidő-üzenet.

Budapest, jan. 7. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	28 54
Buza (októberre)	23 80
Rozs (áprilisra)	19 96
Zab (áprilisra)	15 28
Tengeri májusra	13 34

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bőr- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Igazgatósg: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Kútkezelőség: EPERJES.

Kapható Nagybecskereken: Ros'a Béla, Fendler József fűszerkereskedésben, továbbá minden jobbírű fűszerkereskedésben.

Közgazdaság.

Takarékpénztári közgyűlések.

Január 16. A nagykomlósi népbank mint részvénytársaság közgyűlése.
Január 16. A törökkanizsai központi takarékpénztár mint részvénytársaság közgyűlése.
Január 22. A zichyfalvi takaré- és hitel-egylet mint részvénytársaság közgyűlése.
Január 23. Az első torontálszécsányi takarékpénztár mint részvénytársaság közgyűlése.
Január 27. A torontálvármegyei takaré- és hitelbank közgyűlése.

Nagybecskereki baromfitenyésztő sikere.

Reitter Oszkár rendőrkapitányt, városunk egyik régi és lelkes baromfitenyésztőjét, aki remek példányu szárnyasaival elsőrangú nevet szerzett magának a baromfitenyésztés terén nemcsak Magyarországon, hanem a külföldön is, most újabb nagy siker érte. A budapesti állatkert vezetősége ugyanis megkérte Reittert, hogy ország-szerte híres fajbaromfiából küldjön néhány példányt az állatkert számára, hogy azután a baromfiakat külön ketrecekbe zárva kiállíthassák. Az állatkert vezetőségének ehhez a kéréséhez az impulzust valószínűleg az adhatta meg, hogy Reitter rendőrkapitány annak idején a szófiai kiállításra is küldött néhány remek példányu fajbaromfit, melyeket Ferdinánd bulgár király vásárolt meg a szófiai állatkert számára. Reitter az állatkert vezetőségének megtisztelő kérését teljesítette is, amennyiben egyelőre néhány darab ritka szép emdeni ludat küldött fel Budapestre, amelyek bizonyára nagy feltűnést fognak kelteni az állatkertben megforduló idegének között is s ezáltal újabb nagy sikert fognak szerezni tenyésztőjüknek.

Értéktőzsde.

Déli tőzsde.		Utőtőzsde zárlata.	
Magyar hitelrészv.	783.25	Magyar hitelrészv.	789.—
Osztrák hitel	672.75	Osztrák hitelrészv.	673.—
Magyar koronajár.	92.50	Koronajáradék	92.50
Leszámitolóbank	534.—	Leszámitolóbank	534.—
Jelzálogbank	465.—	Jelzálogbank	465.—
Rimamurányi vmt	661.—	Rimamurányi vmt	661.55
Államvasut	752.—	Államvasut	752.20
Városi vasut	315.50	Városi villamos	316.50
Közuti vasut	616.25	Közuti vasut	619.50

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyiltér.

(E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Minden külön értesítés helyett:

Homa Mariska Wambach Jakab

Jegyzetek.

5391/1909. sz. A perjámosi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Háromezeregyszáznolcvannégy lakossal bíró Pészak községben üresedésben levő községi orvosi állásra pályázatot hirdetek s felhívom a pályázókat, hogy képetésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeket 1910. évi január 30-ig hivatalomhoz annyival inkább nyujtsák be, mert az elkésztett, vagy kellően fel nem szerelt pályázati kérvényeket figyelembe nem veszem.

Az orvos javadalmazása: 1. Az államkincstár által fizetendő 1600 kor. évi fizetés és korpótlék. 2. A községi pénztárból évi 400 kor. lakpénz és ezenkívül a régi jegyzői lakban díjmentes lakás. 3. Látogatási díj nappal 1, éjjel 2 kor. 4. Halottszemle és husvizsgálati díjak a szabályrendelet szerint.

Megjegyzem, hogy a községben uradalom és szeszgyár van, és hogy mindaddig, míg a községben gyógytár nincs, az orvos kézi gyógytárt tartani köteles.

A megválasztott orvos a megyei orvosi nyugdíjgyűjtőbe belépni szinten köteles.

Perjámos, 1909. évi december 27.

20-31 Dr. Sal, főszolgabíró.

928. Bvk. szám 1909. 33-1.1

Árverési hirdetés.

A nagybecskereki kir. törvényszék 1909. évi 6856. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1909. évi V. 1015 számú végzése folytán Benyovits Adolf budapesti cég javára 460 kor. 80 fillér tökekövetelés és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1909. évi július 26-ik napján le- és felülfoglalt és 665 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Nagybecskereken, Árpád-utca 23. sz. a leendő megtartására határidőül 1910. évi január 21-ik napjának d. u. 3 órája kitűzetik, az 1909. évi V. 1555. sz. a. kelt végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: butorok stb.

Nagybecskerek, 1909 évi december. 29.

Kiss, kir. bír. végrehajtó.

Jókarban levő, használt

pénzszekrény

kerestetik

megvételre.

Cim a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A

TORONTÁLMEGYEI TAKARÉK ÉS HITELBANK

f. évi január hó 27-én d. u. 3 órakor az intézeti székház gyűléstermében tartja

XLII. RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉT,

melyre az intézet részvényesei tisztelettel meghívattak.

Tanácskozási tárgyak:

35-11

1. Három részvényes kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére
2. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő-bizottság jelentése és a zárszámadások előterjesztése; mindezekre és a tiszta nyereség hovatfordítása iránt határozathozás.
3. A vezérigazgató és az igazgatóság többi 5 tagjának választása 5 évre.
4. A választmány kiegészítése.

Nagybecskerek, 1910. évi január hó 6-án.

Az igazgatóság.

Zármérlegünk a hivatalos órákban intézetünk helyiségében megtekinthető.

Meghívó.

A „Zichyfalvai takaré- és hitelegylet, mint részvénytársaság“ 1910. évi január 22-én délelőtt 10 órakor, saját üzleti helyiségében tartja a

XVII. RENDES KÖZGYÜLÉST

a következő tárgysorozattal:

1. Szavazatszedő-bizottság választása.
  2. Két tag megválasztása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
  3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és az 1909. évről szóló mérleg-, veszteség- és nyereség-számla előterjesztése, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
  4. A tiszta jövedelem hovatfordításáról szóló határozat.
  5. A felügyelő-bizottság választása egy évre.
  6. Indítványok.
- Mely közgyűlésre a „Zichyfalvai takaré- és hitelegylet, mint részvénytársaság“ részvényesei ezennel meghívattak Zichyfalva, 1909. december hó 31-én.
- Az alapszabályok 23. §-a értelmében minden részvényes, ki szavazati jogát gyakorolni kívánja, a közgyűlés előtt legalább 3 nappal a részvényeket a szelvényekkel együtt az intézetnél letéteményezik.

Tartozik.	Mérleg-számla.	Követel.
Pénztári számla	12441 61	Alaptőke
Váltó-számla	838182 48	Tartalék-alap
Folyó-számla	294793 33	Külön tartalék-alap
Értékpapír-számla	2240 —	Betét
Gíró-számla	1164 23	Visszszámítás
Fővárosi intézeteknél	63 77	Fel nem vett osztalék
Cheque-számla	374 15	Tiszta nyereség
Beruházási számla	405 94	
10% leírás	40 39	
	114 623 12	
		50000 —
		50000 32
		13200 80
		803717 31
		217180 —
		42 —
		15483 81
		1149623 12

Tartozik.	Veszteség- és nyereség-számla.	Követel.
10% beruházási leírás	40 39	Váltó-kamat és illeték
Iparkamarai illeték	44 47	Folyó-számla kamat
Országos betegsegélyező pénztár	100 —	Váltó-kiállítás
Jövedelmi adó	1804 82	Atíratási díj
Községi pótdó	648 34	Intési díj
Vasutépít. és utadó	253 36	Jutalék
Betéti kamat	3606 66	Értékpapír jövedelme
Betéti kamatadó	3606 66	
Visszszámítási kamat	6441 21	
Perköltés	266 75	
Illeték	56 62	
Kiadások	984 53	
Jutalékok	728 —	
Fizetések	3420 —	
Házbér	320 —	
Tiszta nyereség	15483 81	
	70288 58	
		52815 72
		16464 32
		746 80
		22 —
		95 14
		32 60
		112 —

Zichyfalván, 1909. december hó 31-én.

Wosching J. György m. p. igazgató.

Scher Sándor m. p. könyvelő.

Jelen mérleg-, veszteség- és nyereség-számla általunk megvizsgáltatott, a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlított és helyesnek találtatott.

Giel János m. p.

Schleicher Simon m. p.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Schleicher Simon m. p.

Altmayer Jakab m. p.

Debert Konrád m. p. aligazgató.

Frasz György m. p. pénztárnok.

Debert János m. p.

Debert János m. p.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.

A nagybecskereki „Maskil-el-dol“ jótékony-egyesülettől.

Közgyűlés.

A nagybecskereki „Maskil-el-dol“ jótékonyági és betegsegélyező-egylet folyó hó 16-án d. e. II órakor az izr. hitközség titkári hivatalában

40-ik évi rendes közgyűlését

fogja megtartani, melyre az egylet t. c. tagjai ezennel tisztelettel meghívattak.

Napirend:

1. A választmány évi jelentésének, zárszámadásának, a számvizsgáló-bizottság jelentésének előterjesztése és a felmentvény megszavazása.

2. Az egyleti orvos fizetésének megállapítása.

3. Az 1910. évi költségvetésnek tárgyalása.

4. Tisztviselők, választmány, titkár és orvos megválasztása

5. Új tagok bejelentése.

6. Netáni indítványok tárgyalása.

Nagybecskereken, az 1910. évi január hó 4-én tartott választmányi ülésből.

Löffler Jónás,

Hubert Manó,

titkár. alelnök.
Jegyzet. Csak azon indítvány tárgyalható, mely a közgyűlés hírlapi hirdetése után 3 (három) nap alatt az elnökséghez beadatott. (Alapszabály 16. §. g) p.)

38/1909. kgy. sz.

Oppova község elöljáróságától.

Árverési hirdetmény.

Oppova község tulajdonát képező 12 drb kiselejtezett kandisznó nyilvános árverésen Oppova község-házánál 1910. évi január 12-én d. e. 10 órakor el fognak adni a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett. Kikiáltási ár darabonként 100 (egyszáz) kor. A kikiáltási áron alul el nem lesznek adva.

Oppova, 1909. évi december 30.

Zsivkovics Bogdán,
h.-jegyző.

26-33